

Varovanec Irtenjev je malone po letih došel svojega varuha Nehljudova in svojega pisatelja Tolstega. Tolstoj ni dovršil »Mladosti«, ker je še ni bil doživel do konca; iz istega vzroka se tudi ni lotil »Moške dobe«. Pozneje pa so ga zadržavali često novi pogoji življenja. Šele v najnovejšem času se je usedel in opisal dobo svojih ciljev, stremljenj in — odlomkov v svojem »Vstajenju«.

(Dalje prihodnjič.)

Po zmagi.

»Slava tebi, kralj naš Boris,
živi nam še dolgo srečno,
da premagaš vse sovrage,
izvojuješ nove zmage
tako slavne in velike,
kakor ta je, hrabri kralj!«

To je radost in veselje
dnes v kraljevem, stolnem mestu!

Na prestolu dragocenem
in obdan od svetovalcev,
starejšin in poglavarjev,
tam stoluje Boris kralj.
Bliska v roki se mu žezlo,
bliska krona se na glavi.
In z besedo ognjevito
zbranim to-le govori:

»Ker smo slavno boj končali,
vabim v goste vse vas danes.
Po zaslugi vas obdarim
in nagradim vaš kraljevo!«

*

Noč objema trudno zemljo.
Tam v kraljevi so palači
vsa že okna razsvetljena,
in v dvorani presijajni

zbrani gostje so visoki.
Vsi v baržunu, mehki svili
okrog polnih miz sedijo,
in med njimi sam kralj Boris.
Kaj zlata je na opravah,
dragotin in lepotičja!
In darove kralj poklanja
gostom z roko radodarno,
a v zabavo pevci zbrani
brenkajo na harfe zvonke;
vstajajo iz strun glasovi,
zlivajo se v melodije,
burne, šumne, radostne.
Kar zakliče kralj začuden:
»In moj prvi svetovalec
pa ni došel na zabavo?
Ves večer ga pazno iščem,
a zasledil nisem ga.«

Stopi h kralju — kdo pač to je
mož v obleki slabi, stari.
Plašč zakrpan krije ledja,
pada v cunjah mu raz rame,
samosvestno se postavi:
»Nisem zabil priti v goste.
Čudiš, se, da sem v palačo
prišel takšen — ves razcapan?
Čuj me, kralj, a potlej sodi!

Starejšine, svetovalce,
 poglavarje svoje dvorne,
 vse v gostijo si povabil,
 vse obdaril si kraljevo,
 a pozabil si na one,
 ki borili so se zate,
 ki so zate žrtvovali
 kri, imetje in življenje —
 zabil si na narod svoj!
 Mi gostimo tu se rajski,
 godba svira melodije
 prevesele in poskočne,
 a drugačne melodije
 se glasijo tam v deželi:
 Jok otrok in žen se sliši,
 ki zgubili so očete,
 ki zgubili so rednike.

Razdejana je dežela,
 razdejano vse je polje,
 kdo naj kruha da sirotam!
 V zlatem blesku in sijaju
 si na one že pozabil,
 ki so žezlo ti rešili,
 z lovorom te okrasili.
 Tu poglej me, kralj moj dragi,
 siromašno glej opravo,
 v meni glej svoj bedni narod!«

Žezlo zlato stiska roka,
 srce polni bol globoka,
 demant v kroni se žari,
 kralj povesi v tla oči.

Demeter.

Po strani klobuk . . .

Vi drugi imate ljubice,
 vi drugi imate denar,
 a jaz imam po strani klobuk,
 pa kaj mi vse drugo mar!

Čepel je cigan božični čas
 ves gol, le z mrežo pokrit,
 a mimo hodili so ljudje,
 in vsak je bil v kožuh zavrit.

Taj cigan je bil velik humorist,
 kot malo je takih pri nas.
 Skozi ljuknico prst je potaknil ven
 in se stresnil: »Tu zunaj je mraz!«

Po strani klobuk, pokoncu glavo,
 krepko udarjaj ob tlak! —
 Tak bodi poet — a rože bolne
 naj vrag si zatakne za trak!

Oton Zupančič.